

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

MUITINĖS DEPARTAMENTAS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

2003 m. kovo 27 d. Nr.1010-7-44
Vilnius

Valstybės kontrolės 2002-06-27 pavedimu Nr.1010-7, mes atlikome Muitinės departamente prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Muitinės departamentas) 2002 metų valstybinį finansinį auditą.

Be to, 2002 metų valstybinis finansinis auditas buvo atliktas Vilniaus, Kauno, Klaipėdos teritorinėse muitinėse ir Muitinės informacinių sistemų centre.

Šio finansinio audito tikslas – nustatyti, ar Muitinės departamento suvestinės finansinės ataskaitos 2003-01-01 parodo tikrą bei teisingą būklę ir ar jos sudarytos remiantis Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais bei atlikti finansinės atskaitomybės ir sandorių auditą, apimančių teisės aktų laikymosi priežiūrą.

Atlikome šių 2003-01-01 finansinių ataskaitų auditą: Išlaidų sąmatų vykdymo balanso (forma Nr.1), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitos (forma Nr.2) ir kitų apyskaitų (formos Nr. 3-1, 3-11, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14) bei paaiškinamojo rašto.

Finansinis auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, patvirtintus valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymu Nr.26 (Žin., 2002, Nr.20-790), ir vadovaujantis kitais teisės aktais, reglamentuojančiais biudžetinių įstaigų apskaitos tvarkymą ir asignavimų naudojimą.

Finansinio audito metu ištyrė vidaus kontrolę ir rizikos faktorius (veiksnius), susijusius su institucijos veikla bei apskaitos sistemomis, mes parengėme audito programas (ilgalaikio turto, darbo užmokesčio, finansinės atskaitomybės rodiklių) ir atlikome savarankiškas (detalias) procedūras, sumažinančias audito riziką, bei surinkome įrodymus, reikalingus finansinio audito ataskaitai ir nuomonei pareikšti.

Ši ataskaita:

- yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl metinės biudžeto įvykdymo apyskaitos, biudžeto projekto bei ataskaitos apie valstybei nuosavybės teise priklausanti turtą, dalis;

- pateikia tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o finansinės atskaitomybės vertinimas bus pateiktas Valstybinio audito išvadoje, kuri bus pateikta Valstybinio audito reikalavimų nustatytu terminu.

Muitinės departamentas (įskaitant teritorines muitines ir kitas pavaldžias įstaigas) 2002 metais šešioms programoms vykdyti gavo 99,2 proc. (115433,7 tūkst. Lt) asignavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos 2002 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu (2001-12-13 Nr.IX-643 su vėlesniais pakeitimais) bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-01-28 nutarimu Nr.119 “Dėl 2002 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo” (su vėlesniais pakeitimais), įskaitant asignavimus pagal atskirą sąmatą (1135,7 tūkst. Lt - 2001 m. įmokėtos į valstybės biudžetą viršplaninės pajamos).

Muitinės departamentas 2002 metais nepanaudojo ir į valstybės biudžetą pervedė 38,3 tūkst. Lt biudžeto lėšų, iš jų: Muitinės kriminalinė tarnyba – 15,2 tūkst. Lt, Muitinės mokymo centras – 11,3 tūkst. Lt, Kauno TM – 5,7 tūkst. Lt, Šiaulių TM – 2 tūkst. Lt ir Muitinės departamentas – 4,1 tūkst. Lt.

Muitinės departamentas 2002 metais gautus valstybės biudžeto asignavimus panaudojo pagal nustatyta tvarka sudarytas sąmatas:

Prog ra mų ko dai	Funkci- nės klasifi- kacijos kodas	Programų pavadinimai	Patvirtinti asignavi mai, įskaitant patikslini mą	Gauti asignavi mai	Kasinės išlaidos	Faktinės išlaidos	Palyginimas	
							kasinių išlaidų su patvirtintais asignavimais (3-1 sklt.)	faktinių išlaidų su patvirtintais asignavimais (4-1 sklt.)
A	B	C	I	2	3	4	5	6
		IŠ VISO	116334,7	115395,4	115359,5	120045,0	-975,2	3710,3
1.2	14.02.01	Muitinės blankai ir dokumentų apsaugos priemonės	8535,7	8254	8218,1	9392,7	-317,6	857
1.3	01.01.02 01.05.01	Lietuvos muitinės veiklos organizavimas rengiantis narystei Europos Sąjungoje	8782 88302	8535,1 88023,7	8535,1 88023,7	8676,2 90268,2	-246,9 -278,3	-105,8 1966,2
1.4	14.02.01	Pažeidimų prevencija, kontrolė ir tyrimai	6296	6282,4	6282,4	7320,4	-13,6	1024,4
1.5	14.02.01	Muitinės priežiūros priemonių Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste stiprinimas	2823	2820,9	2820,9	3233,2	-2,1	410,2
50.1	01.05.01 14.02.01	Europos Sąjungos PHARE paramos bendrojo finansavimo programa	1475 108	1466,3 -	1466,3 -	1141,3 -	-8,7 -108	-333,7 -108
1.6	14.02.01	Medininkų tragedijos 10-ųjų metinių minėjimo išlaidos	13	13	13	13	-	-

Muitinės departamentas neviršijo Lietuvos Respublikos 2002 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-01-28 nutarimu Nr.119 bei sąmatose patvirtintų asignavimų paprastosioms išlaidoms (iš jų darbo užmokesčiui). Asignavimai nepaprastosioms išlaidoms (1.4 programa "Pažeidimų prevencija, kontrolė ir tyrimai") viršyti 345 tūkst. Lt paprastųjų išlaidų sąskaita.

Muitinės departamento 2002 m. faktinės išlaidos 3710,3 tūkst. Lt didesnės nei patvirtinti asignavimai dėl įsigyto ilgalaikio turto, už kurį buvo apmokėta ir/ar dalinai apmokėta ankstesniais biudžetiniais metais.

Muitinės departamentas (įskaitant teritorines muitines ir kitas pavaldžias įstaigas) Lietuvos Respublikos 2002 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 3 priedėlyje patvirtintą pajamų už teikiamas paslaugas įmokų į valstybės biudžetą užduotį įvykdė 100,3 proc., arba 19,8 tūkst. Lt daugiau nei patvirtinta (1.2 programa "Muitinės blankai ir dokumentų apsaugos priemonės").

Be to, Muitinės departamentas 2002 metais:

- investicijų programoms vykdyti panaudojo 4612,5 tūkst. Lt Privatizavimo fondo lėšų, iš jų 4207,1 tūkst. Lt - rentgeno technikos ir kitų techninių priemonių įsigijimui ir 405,4 tūkst. Lt – Lietuvos muitinės aprūpinimui reikiamomis technikos priemonėmis;

- Muitinės informacinės sistemos kūrimo projektui finansuoti panaudojo 3856,5 tūkst. Lt paskolinių lėšų, esančių akredityve (vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-09-12 nutarimu Nr.1091, AB Vilniaus banke 2001-12-29 buvo įformintas 6830 tūkst. Lt paskolos lėšų akredityvas).

Muitinės departamentas kiekvienais metais planuoja ir centralizuota tvarka vykdo materialinių vertybių (paslaugų) įsigijimą, tačiau centralizuotai iš valstybės biudžeto lėšų apmokėtų bei muitinės įstaigoms perduotų materialinių vertybių (paslaugų) įtraukimo į apskaitą taisyklės nepatvirtintos.

Muitinės departamentas (Pirkėjas) pagal konkurso būdu su UAB "Comliet" (Pardavėjas) sudarytos 2002-10-31 muitinės informacinei sistemai reikalingos kompiuterinės - tinklinės įrangos pirkimo - pardavimo sutarties Nr.C-2002/LR-606 (pasirašė Muitinės departamento direktoriaus pavaduotojas l.e. direktoriaus pareigas J.Miškinis; sutarties objekto kaina – 2413627,24 Lt, iš jų PVM – 368180,43 Lt) 5.1 p. ir UAB "Comliet" 2002-11-14 pateiktą išankstinio apmokėjimo sąskaitą Nr.1VKSP, pardavėjui pervedė 724088 Lt (30 proc. sutarties kainos) ir šias kasines išlaidas apskaitė Muitinės departamento apskaitos registruose (m/o Nr.6) taip: D-178, K-090 (724088 Lt).

Vykdydamas minėtos sutarties 3.7 p., pagal 2002-12-31 PVM sąskaitas-faktūras (Nr.4606002, 4606004, 4606005, 4606007, 4606008, 4606009, 4606010, 4606011, 4606013,

4606014) ir darbų perdavimo-priėmimo aktus (pasirašė Pirkėjo atstovas ir Pirkėjo įgalioti muitinės įstaigų atstovai), UAB “Comliet” perdavė Muitinės informacinių sistemų centrui, Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio teritorinėms muitinėms, Muitinės mokymo centrui ir Muitinės kriminalinei tarnybai kompiuterinę - tinklinę įrangą už 1991801 Lt.

Muitinės departamentas 2003-01-08 raštais (Nr. 3B-7.1-230, 3B-7.1-231, 3B-7.1-232, 3B-7.1-233, 3B-7.1-234, 3B-7.1-235, 3B-7.1-236, 3B-7.1-237) informavo šias pavaldžias muitinės įstaigas apie dalinį minėtų atitinkamų PVM sąskaitų-faktūrų apmokėjimą (kiekvieną įstaigą informuodamas apie konkrečią apmokėtą sumą) ir nurodė muitinės įstaigų Finansų ir apskaitos skyriams atlikti atitinkamus buhalterinius įrašus apskaitos dokumentuose: D-178, K-230 (628869,50 Lt).

Tokia sąskaitų korespondencija (D-178, K-230) yra neteisinga ir Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkoje, patvirtintoje finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr.70, nenustatyta.

Muitinės įstaigos be atitinkamų apskaitos dokumentų šią operaciją buhalterinėje apskaitoje nurodė taip:

- 1) D 013 “Kompiuterinė technika ir ryšių priemonės”
D 019 “Nematerialusis turtas”
K 250 “Ilgalaikio turto fondas” (1991801 Lt)
- 2) D 200 “Išlaidos įstaigai išlaikyti”
K 178 “Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais” (1991801 Lt)
- 3) D 178 “Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais”
K 230 “Finansavimas iš biudžeto” (628869,50 Lt)

Atsižvelgiant į tai, kad finansavimą iš biudžeto gavo Muitinės departamentas, nurodyta sąskaitų korespondencija muitinės įstaigose neatitinka tikrovės.

Atkreiptinas dėmesys, kad:

- muitinės įstaigų 2002 m. biudžeto išlaidų sąmatose išlaidos šiam ilgalaikiam turtui įsigyti nebuvo numatytos ir biudžeto lėšos šiam tikslui nebuvo perduotos;
- sutartį su UAB “Comliet” sudarė ir mokėjimus atliko bei kasines išlaidas apskaitė - Muitinės departamentas, o faktines išlaidas ilgalaikiam turtui įsigyti ir įsipareigojimus apskaitė – muitinės įstaigos, nors minėtos 2002-12-31 PVM sąskaitos - faktūros buvo išrašytos užsakovui – Muitinės departamentui.

Muitinės departamento metinei suvestinei finansinei atskaitomybei tai įtakos neturėjo, tačiau muitinės įstaigos, apskaitydamos faktines išlaidas (1991801 Lt) ir įsipareigojimus UAB “Comliet” bei mažindamos juos pagal Muitinės departamento pranešimus, nesilaikė Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (2001-11-06 Nr. IX-574) 12 str. 1 d. reikalavimo (“visos ūkinės

operacijos ir ūkiniai įvykiai turi būti pagrįsti apskaitos dokumentais”) ir Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 233 p. nurodymo (“...apskaitomos biudžetinės įstaigos faktinės išlaidos, patirtos vykdant išlaidų sąmatas ir įformintos atitinkamais dokumentais...”).

Analogiškai buvo apskaitytos ir paslaugos (automobilinių svarstyklių įrengimo autorinė priežiūra) pagal Muitinės departamento ir UAB “Ardynas” sudarytą 2000-04-04 autorinės priežiūros sutartį Nr.39/2000-128 ir apmokėtą Muitinės departamento 2002-06-28 mokėjimo pavedimu Nr.5 (6520 Lt).

Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 7 str. 1 d. 3 p. bei 5 str. 1 d. 6 p. ir Biudžetinių įstaigų įstatymo 8 str. 4 d. valstybės biudžeto asignavimų valdytojas įstatymų nustatyta tvarka atsako už savo vadovaujamų ir pavaldžių institucijų teisingą buhalterinę apskaitą, finansinių bei statistinių ataskaitų teisingumą ir jų bei apskaitos duomenų atitikimą bei privalo užtikrinti šių ataskaitų teisingumą.

Nesilaikant Lietuvos Respublikos fizinių asmenų pajamų mokesčio laikinojo įstatymo 5 straipsnyje nurodytų neapmokestinamųjų minimumų dydžių, per 2002 m. rugsėjo-gruodžio mėnesius iš Muitinės departamento direktoriaus pavaduotojui R.J.Vaicenavičiui apskaičiuoto darbo užmokesčio fizinių asmenų pajamų mokesčio buvo išskaityta ir pervesta į valstybės biudžetą 285,60 Lt daugiau nei priklausė. Muitinės departamentas Vilniaus apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai pateikė 2003-01-22 prašymą Nr.7-24-1 grąžinti 285,60 Lt fizinių asmenų pajamų mokesčio permoką, pateikdamas 2003-01-22 fizinių asmenų pajamų mokesčio permokos grąžinimo pažymą Nr.7.19-3 ir R.J.Vaicenavičiaus vaikų gimimo liudijimų nuorašus.

Vilniaus TM finansinio audito metu nustatyta, kad šios įstaigos kai kurių struktūrinių padalinių pareigūnų pareigybių aprašymuose nurodomos pareigybių kategorijos “nuo - iki” (pareigybių aprašymus patvirtino viršininkas P.Dragūnas). Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme bei Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-05-20 nutarimu Nr.685, tai nenumatyta (t.y. pareigybės aprašyme turi būti nurodyta konkreti kategorija).

Patikrinus Vilniaus TM Šalčininkų kelio posto statybos montavimo darbų apmokėjimą bei techninio projekto dalį “Suvestinė sąmata”, pastebėta:

- Muitinės departamento l.e. direktoriaus pareigas R.Šatkausko 1998-10-05 įsakymu Nr.216 patvirtinto Šalčininkų kelio posto techninio projekto dalyje “Suvestinė sąmata” į statinio skaičiuojamąją kainą įtrauktas tiesiogiai su statybų investicijomis nesusijęs ilgalaikis turtas už 1740,84 tūkst. Lt (įrengimai, baldai, inventorius). Tokio pobūdžio ilgalaikio turto vertės įtraukimas į statinio skaičiuojamąją kainą nenumatytas tuo metu galiojusiam Lietuvos Respublikos statybos įstatyme ir Lietuvos Respublikos statybos ir urbanistikos ministerijos 1997-05-08 įsakymu Nr.139 patvirtinto Organizacinio tvarkomojo statybos techninio reglamento STR 1.05.02:1997 “Statinio

projekto sudėtis” 5.7 p. bei šio reglamento C priede. Nepagrįstai į statinių skaičiuojamąsias kainas įtraukus išsigyjama su statybų investicijomis nesusijusį ilgalaikį turtą, patvirtintoje investicinėje programoje neatsispindi realus lėšų poreikis statyboms, kartu nerealiai padidinamos lėšos projektavimo ir inžinieriniams darbams bei užsakovo rezervui;

- lėšos, skirtos statybai, buvo naudojamos netaupiai ir neracionaliai - už laikinus statinius bei kitas išlaidas (užsakovo patogumui) per 1999-2002 m. buvo apmokėta 580058 Lt, iš jų: 25000 Lt - už du mobiliuosius telefonus, 60000 Lt - už transporto priemonę, 26000 Lt - už įrangą inžinieriui, 9000 Lt – už baldus ir kt. Be to, už objekto (Šalčininkų kelio posto) būklės palaikymą žiemos laikotarpiu (objekto apsauga, apsaugos darbuotojų darbo kontrolė, laikinos kelio dangos įrengimas, laikinos tvoros remontas, laikinų statinių įrengimas, elektros energija ir kt. paslaugos) apmokėta 261829 Lt.

Klaipėdos TM nuo 1998 m. spalio 1 d. vykdo administracinio pastato ir bendrabučio rekonstrukciją. Klaipėdos TM viršininkas J.Bučinskas, nesilaikydamas audituojamu laikotarpiu galiojusio Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 1 str. 1 d. 1 p. nuostatų, 2002-08-01 be konkurso pasirašė 1998-10-01 sutarties Nr.39 papildomą susitarimą Nr.3 statybos darbams atlikti už 694,9 tūkst. Lt (su rangovu AB “Klaipėdos restauratorius”).

Tiesioginiai mokėjimai tiekėjams atliekami ir valstybės biudžeto lėšos į įstaigos sąskaitą banke pervedamos per kompiuterizuotą Valstybės biudžeto, apskaitos ir mokėjimų (VBAM) sistemą pagal įstaigos pateiktas mokėjimo paraiškas atsižvelgiant į faktinį poreikį kiekvienai mokėjimo procedūrai atlikti (valstybės biudžeto lėšos smulkioms išlaidoms pervedamos neviršijant nustatyto limitu mėnesiui). Kompiuterizuotos VBAM sistemos duomenys nenaudojami įstaigos finansinei atskaitomybei sudaryti.

Kasinių ir faktinių išlaidų analitinė apskaita tvarkoma pagal programas, išlaidų funkcinės ir ekonominės klasifikacijos kodus, tačiau apskaita yra kompiuterizuota tik iš dalies (nepilnai) - kompiuterizuota darbo užmokesčio, turto, kasinių ir faktinių išlaidų, suvestinio balanso apyskaitų formų sudarymas, o pavedimų ir kitų lėšų, akredityvo, atsiskaitymų su biudžetu, kitais debitoriais ir kreditoriais, atskaitingais asmenimis, atsiskaitymų už trūkumus, kitų išlaidų (211, 214 sąskaitos), ilgalaikio ir trumpalaikio turto fondų, užbalansinių sąskaitų apskaita bei apskaitos registrai (m/o Nr.5,6, Žurnalas-didžioji knyga) sudaromi rankiniu būdu.

Rekomendacijos:

1. Sudarant finansinę atskaitomybę ir tvarkant apskaitą bei naudojant valstybės biudžeto lėšas, vadovautis tai reglamentuojančių teisės aktų nuostatomis.
2. Užtikrinti, kad audito metu nurodyti pažeidimai ateityje nepasikartotų.
3. Atlikti statybos darbų auditą.

4. Tikslinga spręsti klausimą iš esmės dėl galimybių biudžetinėse įstaigose naudoti unifikuotas kompiuterines apskaitos sistemas, kurios būtų suderintos su veikiančia Valstybės biudžeto, apskaitos ir mokėjimų sistema.

5. Užtikrinti efektyvią vidaus kontrolę.

Finansinio audito 1-ojo departamento direktorė

Laima Šipkauskienė

Vyriausioji valstybinė auditorė

Danutė Mačiulaitienė

Vyresnioji valstybinė auditorė

Rita Hoppenienė

Susipažinome:

Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos
finansų ministerijos direktorius

Valerijonas Valickas
2003-03-

L.e. Finansų ir apskaitos skyriaus vyriausiojo finansininko –
skyriaus viršininko pareigas

Mindaugas Morkūnas
2003-03-